Gemeente Mook en Middelaar

Zaaknummer	**268317**
Onderwerp	**Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid 2026-2032**
Datum raadsvergadering	**29 januari 2026**
Raadscommissie	Algemene commissie
Datum raadscommissie	21 januari 2026
Programma	Sociaal Domein
Portefeuillehouder	F.N. Dillerop

Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid 2026-2032

Inleiding
In oktober 2024 is uw raad geïnformeerd over het voornemen om een regionaal actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid op te stellen. In augustus 2025 heeft uw raad een memo ontvangen met als bijlage het concept regionaal actieplan. Vanaf augustus tot en met oktober 2025 is het concept regionaal actieplan ter informatie en ter consultatie aan verschillende partijen en alle gemeenteraden (middels digitale regionale raadsbijeenkomst) en adviesraden in Gelderland Zuid voorgelegd. Dit heeft een aantal verbeteringen en geen andere zienswijze opgeleverd. Het regionaal actieplan kan nu ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

In een latere fase volgt ook het regionaal uitvoeringsplan Dak- en Thuisloosheid (bevoegdheid van het college) en daarna zal elke gemeente een lokaal uitvoeringsplan (eveneens bevoegdheid van het college) opstellen. Deze drie documenten liggen in elkaars verlengde en vormen samen de aanpak dak- en thuisloosheid:

- Het regionaal actieplan: bevat de aanleiding, missie, visie, uitgangspunten en doelen voor de aanpak van dak- en thuisloosheid in Gelderland-Zuid.
- Het regionaal uitvoeringsplan: is het uitvoeringsplan van het regionaal actieplan en werkt uit hoe het regionaal vangnet voor maatschappelijke opvang wordt ingericht en welke kaders we afspreken voor de lokale uitvoeringsplannen. Dit regionaal uitvoeringsplan wordt begin 2026 opgeleverd.
- Het lokale uitvoeringsplan: beschrijft per gemeente wat de lokale opgave is om 75% van de vraagstukken van (dreigende) dak- en thuisloosheid lokaal op te lossen en/of te voorkomen. Hierbij ligt de nadruk op huisvesting. Middels preventie richt elke gemeente zich op behoud van huisvesting en daarnaast op toe leiden naar en bieden van huisvesting. Deze lokale plannen worden door alle 13 gemeenten in Gelderland Zuid gemaakt. Het voornemen is dat elke gemeente hiermee in 2026 start.

Het regionaal actieplan wordt door de 13 deelnemende gemeenten ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

Voorstel
1. Het Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid 2026-2032 vast te stellen.

Beoogd effect
Een regionaal gedragen visie, missie, te behalen doelen; waar willen we staan, over ca. 6 jaar, met het vraagstuk van dak- en thuisloosheid. Het regionale actieplan is de basis voor de regionale en lokale uitvoeringsplannen.

Argumenten
1.1. Het toenemende aantal dak- en thuislozen vraagt om een gewijzigde aanpak en (meer) regionale en lokale inzet
Met het regionaal actieplan willen we steviger inzetten op het voorkomen van dak- en thuisloosheid en sneller oplossen als iemand toch geen dak meer boven zijn hoofd heeft. Dit is nodig in het licht van het toenemende aantal dak- en thuislozen, de toenemende tekorten aan (zorg)personeel, lange wachttijden, zorgvormen die niet goed genoeg aansluiten om dak- en thuisloosheid te voorkomen, structureel fors tekort op het budget voor Maatschappelijke Opvang en te weinig woningen.

1.2 Voorkomen en oplossen van dak- en thuisloosheid vraagt om een regionaal afgestemde aanpak
Een complex onderwerp zoals het voorkomen en oplossen van dak- en thuisloosheid vraagt om gelijktijdig aanpakken van zaken. Zowel regionaal als lokaal. Hiermee voorkomen we dat we dweilen met de kraan open. Een afgestemde aanpak zorgt ervoor dat elke gemeente weet wat er nodig is en vanuit welke visie we werken om dak- en thuisloosheid in onze regio terug te dringen.

1.3. Het regionaal actieplan sluit aan bij het nationaal actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis' (2023-2030) en de ETHOS-telling die we in onze regio uitvoerden
Zowel in Europa als in Nederland is besloten om dakloosheid fors en structureel terug te dringen. Dit is vastgelegd met de Verklaring van Lissabon en in het Nationaal Plan Dakloosheid 'Eerst een Thuis'. Het Nationaal Plan Dakloosheid 'Eerst een Thuis' vraagt om een fundamenteel andere kijk op het vraagstuk 'dakloosheid' en benoemt zes leidende principes die richting geven aan de regionale vertalingen van dit landelijke plan. Deze principes zijn in het regionaal actieplan opgenomen.
De Ethos telling verschafte ons meer inzicht in de aantallen dak- en thuislozen. En het type dak- en thuislozen. Dit heeft bijgedragen aan de keuzes die we met het actieplan maken, zoals de verdeling naar regionale opgave (25%) en lokale opgave (75%) voor het ondersteunen van (dreigend) dak- en thuislozen.

1.4. Het is een actieplan van, voor en door de regio Gelderland Zuid
Voor het terugdringen van dak- en thuislozen werken we nauw samen met de gemeenten in regio Gelderland Zuid. Het regionaal actieplan is opgesteld in samenwerking met deze gemeenten en andere betrokken organisaties. Hiervoor is een bestuurlijk kernteam opgericht met vertegenwoordiging van portefeuillehouders Wonen en Zorg vanuit de regio Rivierenland, regio Rijk van Nijmegen en centrumgemeente Nijmegen. Dit is aangevuld met bestuurders van een corporatie in Rijk van Nijmegen en een corporatie in Rivierenland. Daarnaast zijn de aanbieders van maatschappelijke opvang, de GGD en de adviesraden sociaal domein van de gemeenten geconsulteerd. De raden zijn meegenomen middels lokale- en regionale bijeenkomsten. De ervaring uit de praktijk is meegenomen door betrokkenheid van professionals en ervaringsdeskundigen in de werkgroepen die de plannen tot stand hebben gebracht.

1.5 Terugdringen van dak- en thuisloosheid en opvangen van dak- en thuislozen is een verantwoordelijkheid van elke gemeente
Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat inwoners in het geval van dak- en thuisloosheid terecht kunnen bij de maatschappelijke opvang (MO). Dit geldt als vangnet, wanneer er geen andere

oplossing is. Omdat deze voorzieningen om specifieke expertise vragen, werken gemeenten hierop nauw samen. De uitvoering hiervan hebben we gemandateerd aan centrumgemeente Nijmegen, net als de overige gemeenten in regio Gelderland Zuid. Met dit actieplan dak- en thuisloosheid gaan we erop inzetten dat voorkomen wordt dat inwoners aanspraak moeten maken op deze maatschappelijke opvang. Voorkomen is beter dan genezen. Daarnaast zorgen we dat er voldoende maatschappelijke opvang beschikbaar blijft, maar wel meer verspreid over de regio. Hiermee verminderen we de druk op stad Nijmegen waar nu een concentratie van voorzieningen is.

Kanttekeningen

1.1 Het Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid betreft primair een visie, uitgangspunten en kaders en biedt nog geen inzicht in de risico's en het financiële kader
Niet in het regionaal actieplan, maar in het regionaal uitvoeringsplan worden de hoofdlijnen verder uitgewerkt en wordt er ook stilgestaan bij mogelijke risico’s en de financiële vertaling.

1.2. Doelen worden mogelijk niet gehaald door maatschappelijke en politieke ontwikkelingen
Dak- en Thuisloosheid is een zeer complex probleem dat onderhevig is aan maatschappelijke ontwikkelingen. Het is dan ook geen zekerheid dat de gestelde doelen behaald worden. Desondanks sturen we op de hoofdlijnen uit het actieplan en streven we ernaar om deze doelen te behalen.

Voor een geslaagde aanpak is goede regionale samenwerking, goede regionale afstemming en gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid nodig. Het kost tijd om dit te bereiken. Nieuwe gemeenteraadsverkiezingen kunnen hier vertraging opleveren.

Duurzaamheid

N.v.t.

Participatie

Vanaf augustus tot en met oktober 2025 is het concept regionaal actieplan ter informatie en ter consultatie aan verschillende partijen en alle gemeenteraden (middels digitale regionale raadsbijeenkomst) en adviesraden in Gelderland Zuid voorgelegd.

Financiën

Het regionaal actieplan geeft de visies, doelen en acties op hoofdlijnen weer. Hierdoor zit er nog geen concrete uitwerking van de financiën in. In het regionaal uitvoeringsplan, waar we de kaders verder concretiseren, staan we stil bij de mogelijke risico’s en nemen we een risicoparagraaf op. Daarnaast zal de uitvoering in 2026 verder vorm krijgen en zullen de lokale uitvoeringsplannen worden opgestart waar de concrete uiteenzetting van de financiën aan wordt toegevoegd.

Voor de financiering van de maatschappelijke opvang wordt gewerkt met een regionale begroting voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang die jaarlijks wordt opgesteld door de 13 deelnemende gemeenten. Het is belangrijk dat we in 2026 tot een goede regionale afstemming komen over de financiën voor de komende jaren. Zo kan worden gestuurd op een passend en toereikend budget. Het

uitgangspunt voor het financieel kader is dat we binnen de beschikbare rijksbudgetten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen blijven.

Uitvoering

Na vaststelling van het regionaal actieplan wordt door het college verder gegaan met vaststelling van het regionaal uitvoeringsplan en in een later stadium, het lokaal uitvoeringsplan. U wordt hierover nader geïnformeerd.

Bijlage

- Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid 2026-2032

Mook, 6 januari 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris	De burgemeester
drs. W. Mariman	I.M. van Dijk